

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Türk Lehçelerinin Tarihi Tipolojik Sesbilimi	TDE6040		3 + 0	7,5	Seçmeli
Birim Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı - DR - Lisansüstü (Yüze yüze.)				
Amaç	Türk Dillerinin tarihi tipolojik sesbilimsel özelliklerini öğretmek ve bu diller arasında fonetikle ilgili karşılaştırmalı çalışmalar yaptırabilmek.				
Ders İçeriği	Kök Biçimbirimin Sesbilimsel Yapısı. Ses Bilimsel Yapının Temel Tip ve Modelleri. Kelime ve Hecenin Sesbilimsel Yapısı ve Vurgu. Ünlü ve Ünsüz Sisteminin Bazı Özellikleri.				
Ders Veren	Doç. Dr. Halilibrahim ERTÜRK				
Ders Kaynakları	A.B. Erçilasun. (2007) Türk Lehçeleri Grameri. Ankara: Akçağ., N.A. Baskakov. (2006). Türk Dillerinin Tarihi ve Tipolojik Sesbilimi. İstanbul: Multilingual.				

Hafta	Konu
1	Kök Biçimbirimin Sesbilimsel Yapısı
2	Ünlü ve Ünsüz Sesbirimlerin Gelişim Süreçleri ile Temel Sesbirimsel Yapı Tiplerinin Oluşumu
3	Sesbirimsel Yapının Ünlü Sistemine Bağlı Olarak Gelişim Dönemlerine Ayrılması
4	Ünsüz Sisteminin Gelişiminin Bazı Özellikleri
5	Sesbilimsel Yapının Temel Tip ve Modelleri
6	Kelime ve Hecenin Sesbilimsel Yapısı ve Vurgu
7	Kelimenin Yapısı
8	Hecenin Yapısı
9	Vurgu
10	Vurgu
11	Bulgar Grubu
12	Oğuz Grubu
13	kartuk grubu
14	Kıpçak grubu

Program Çıktıları

1	Yüksek lisans düzeyinde edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri geliştirir, genişletir ve derinleştirir.
2	Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrayabilme, yeni ve karmaşık fikirleri, tartışmaları, gelişmeleri çözümleyebilme ve değerlendirmede uzmanlık gerektiren bilgileri kullanarak özgün sonuçlara ulaşır.
3	Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur.
4	Alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
5	Edindiği uzmanlık bilgisini ve problem çözme ve uygulama becerilerini disiplinler arası çalışmalarda kullanır.
6	Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel Düzeyinde kullanarak alan uzmanları ve alan dışı kişi ve kurumlarla sözlü ve yazılı iletişim kurar.
7	Alanıyla ilişkili özgün bir konuyu araştırır, kavrar, tasarlar, uyarlar ve uygular.
8	Alanıyla ilgili özgün bir çalışmayı, programı ve projeyi bağımsız olarak gerçekleştirerek ilgili alandaki bilimsel çalışmalara katkıda bulunur.
9	Uzmanlık alanında özgün ve disiplinler arası sorunların çözülmesini gerektiren ortamlarda liderlik yapar.
10	Uzmanlık alanıyla ilgili özgün çalışmalar yaparak ya da var olan çalışmalara yeni yorumlar getirerek bilginin sınırlarını genişletir.
11	Uzmanlık alanında yaratıcı ve eleştirel düşünür, sorun çözebilme, karşılaştırabilme, planlayabilme gibi üst düzey karar alma süreçlerini kullanarak alanıyla ilgili yeni düşünce, model, yöntem ve uygulamalar geliştirir.
12	Alanında bulunan uzman kişiler ile alanındaki konuları tartışırken özgün görüşler öne sürer ve alanındaki yetkinliğini ve disiplinler arası bakış açısını gösteren etkili bir iletişim kurar.
13	Alanındaki ilişkileri yönlendiren norm ve kuralları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmeye yönelik eylemleri yönetir.
14	Uzmanlık alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı, bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
15	Alanıyla ilgili konularda karşılaşılan bilimsel, kültürel, sanatsal ve etik sorunların çözümüne katkıda bulunur ve bu değerlerin gelişimini destekler.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14	PÇ 15
Karşılaştırmalı dilbilimin ilke ve yöntemleri öğrenilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fonetik ve Fonolojiyi ayırt etme yetisi kazanılır.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Türk Dillerinin sesbilimsel özellikleri öğrenilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Türk dillerinin hece köklerinin yapısı hakkında araştırma yapma yetisi kazandırır.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vurgunun ayırt edici özelliklerini öğrenir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortalama Değer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-